

A közgyűjteményi integrált rendszerek konvergenciája

Integrated Library System – Integrated Collection Management System

Bánki Zsolt István
PIM Könyvtár és Informatika

Dokumentumtípusok - gyűjtőkörök

- a könyvtári dokumentumok döntően sokszorosított, kereskedelmi fogalomba kerülő **kiadványok**, dokumentumok
- a múzeumok **egyedi tárgyakat, műtárgyakat**, a nyilvánosságot csak járulékos elemként hordozó objektumok
- a levéltárak alapidokumentuma az **irat**: valamely szerv működése vagy személy tevékenysége során keletkezett vagy hozzá érkezett, egy egységként kezelendő rögzített információ, adategyüttes, amely megjelenhet papíron, mikrofilmen, mágneses, elektronikus vagy bármilyen más adathordozón, tartalma lehet szöveg, adat, grafikon, hang, kép, mozgókép vagy bármely másformában lévő információ vagy ezek kombinációja (a gazdasági, társadalmi, politikai, jogi, honvédelmi, nemzetbiztonsági, tudományos, művelődési, műszaki vagy egyéb szempontból jelentős, a történelmi múlt kutatásához, megismeréséhez, megértéséhez, illetőleg a közfeladatok folyamatos ellátásához és az állampolgári jogok érvényesítéséhez nélkülözhetetlen, más forrásból nem vagy csak részlegesen megismerhető adatot tartalmazó dokumentum.)

Adatkezelés, metaadatolás, információforrások

- A könyvtári feldolgozó munka elsődleges célja a nyilvánosság tájékoztatása, a minél szélesebb körű információszolgáltatás. A könyvtári adatok döntő többségének forrása nyilvánvaló, könnyen reprodukálható és publikus
- A múzeumi műtárgyleírás elsődleges célja a műtárgy nyilvántartásba vétele, és a tudományos célú meghatározás, a műtárgy pozicionálása a szaktárgyi tudományosság terében. Az descriptív és tartalmi adatok meghatározása kutatómunka eredménye, időben változhatnak, nehezen reprodukálhatóak
- A levéltári feldolgozó munka célja az elsődleges forrásanyagul szolgáló irategyüttesek nyilvántartása, tudományos kutathatóság feltételeinek megteremtése. A leírandó adatok elsődleges forrása maga az iratanyag, másrészt megállapításuk kutatómunka eredménye

Az integrált rendszerek szerkezete

- A könyvtári rendszerek alapelve a dokumentumkezelés.
- A modularitás szerkezete is erre épül: gyarapítás » feldolgozás (katalogizálás) » online katalógus (opac) » kölcsönzés
- Ennek megfelelően a könyvtári szabványok szerkezete lineáris, leíró jellegű (jelen idejű változás)

- A múzeumi rendszerek szerkezete eseményközpontú és a folyamatkezelés logikája szerint szerveződik. Minden ami a műtárggyal történik egy esemény, a létrehozástól kezdve, a gyűjteménybe kerülésen keresztül a kiállításig stb.
- A modularitás ugyan létezik, de az egyes modulok a munkafolyamat részeként egymásba kapcsolódnak
- Ezért a múzeumi szabványok ontológiajellegűek, származtatott információkkal operálnak

Szabványkezelés, szabványfejlődés

- **Leíró jellegű szabványok**
 - ISBD (ISO) – KSZ papír alapú szabványok
 - kvázi szabvány 20/2002 NKÖM rendelet
 - ISAD(G) (General International Standard Archival Description) - International Council on Archives (ICA)

- **Adatcsere szabványok, illetve publikációs (harvesting) szabványok**
 - MARC – RDA (Resource Description and Access) - Library of Congress.
 - SPECTRUM (Collection Trust), LIDO (Museumdat, CDWA Lite) - ICOM INTERNATIONAL COMMITTEE FOR DOCUMENTATION
 - Encoded Archival Description (EAD) - Society of American Archivists, in partnership with the Library of Congress.

- **Névterek**
 - Encoded Archival Context (EAC)
 - International Standard Archival Authority Record (ISAAR)
 - Getty Vocabularies
 - VIAF
 - MSZ 3418 (Köztaurusz)
 - MARC authority (PIM névtér)

Stb...

- **Szemantikus web (web 3.0), az új világ**
 - Linked Open Data
 - RDF (Resource Description Framework)
 - EDM (Europeana Data Model)

Tervezett fejlesztések - konvergencia

- Szabvány mapping MARC – LIDO (MINT – Athena, Linked Heritage, Europeana Inside, GoogleArts)
- Europeana Connection Kit (ECK)
- Europeana Data Modell (EDM)
 - RDF alapú (Resource Description Framework)
- PID (Persistent Identifier) használata
 - DOI (Digital Object Identifier)
 - NBN-URN
 - Getty, VIAF, ICONCLASS és más névtér azonosítók

A korszerű rendszer fogalma – létezik ilyen?

- A korszerűség alapvető ismérve a fejlődőképesség
- Az integráció „rendszeren túli” képessége
- Az adatkezelés, és transzformáció dinamizmusa
- Létezik-e erre vonatkozó „hitelesség”?

Múzeumi gyakorlat: az audit

- Az "audit" szó mai jelentése jellemzően a "vizsgálat".
 - Általában egy működő rendszerre, folyamatra, termékre vonatkozik, megvizsgálva, hogy az mennyire felel meg az elvárásoknak, előírásoknak.

Találkozási pontok

- Elméleti adatmodellek és ezeknek megfelelő ágazati szabványok
- „Közgyűjteményi” integrált rendszerek
- Közös névterek használata – terminológiai megfeleltetés
- Közös szolgáltatások építése – pl. Europeana
- A szemantikus tér

Köszönöm a figyelmet!

banki@pim.hu